

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้
ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง*

DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING LEARNING
MANAGEMENT OF TEACHERS IN MUEANG PHATTHALUNG CONSORTIUM UNDER
PHATTHALUNG SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

หฤทัย กาแก้ว* และสมหญิง จันทรุไทย

Haruethai Kakaew and Somying Jantharuthai

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร

Faculty of Education, Bangkokthonburi University, Bangkok

*Corresponding author E-mail: haruthai25.su@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง 2) การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง และ 3) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำนวน 396 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 196 คน วิธิดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน 1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือ 3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง คือ ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูได้ร้อยละ 67.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา, การจัดการเรียนรู้ของครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

* Received March 14, 2024; Revised March 29, 2024; Accepted March 31, 2024

Abstract

This research investigates the digital leadership of school administrators in Mueang Phatthalung, focusing on its impact on teachers' learning management. The study also examines the overall learning management practices of teachers in the same context. The research employed a survey design, with a population of 396 teachers from the Mueang Phatthalung Consortium under the Phatthalung Secondary Educational Service Area Office. A stratified random sampling technique yielded a sample of 196 teachers. The research procedure involved four steps: 1) reviewing relevant literature and existing research, 2) developing research tools, 3) collecting data using 5-point rating scale questionnaires, and 4) analyzing the data. Statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis were utilized for data analysis. The findings indicate that digital leadership among school administrators in Mueang Phatthalung is at a high level. Additionally, the overall learning management practices of teachers in the same context are rated as the highest. Furthermore, the study identifies three aspects of digital leadership Data - Driven, Digital Citizenship, and Professional Practice that significantly impact teachers' learning management, accounting for 67.8% of the variance at a statistical significance level of 0.01.

Keywords: Digital Leadership of School Administrators, Learning Management of Teachers, Phatthalung Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว องค์กรที่สามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เร็วเท่าไร ย่อมมีความได้เปรียบมากกว่านั้น องค์กรทางการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อชาติ “เพราะการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” และได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน เช่น โรคอุบัติใหม่อย่างโควิด - 19 กลายเป็นแรงผลักดันบังคับให้เกิดการปรับตัวและนำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบการศึกษาใหม่ ๆ ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยรูปแบบที่แตกต่างกลายเป็นโมเดลใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ทั่วโลก การเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงผลักดันให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล รวมถึงภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาอันจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (ปณณัฐฐามาเชก, 2565) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึง ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศซึ่งเป็นที่มาของยุทธศาสตร์แห่งชาติสี่ปีเช่นเดียวกันว่า ความเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งจะส่งผลต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีลักษณะงานเปลี่ยนไป ความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงจะเพิ่มมากขึ้น แต่หลายอาชีพอาจหายไป หรืออาจถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยหากประเทศ หน่วยงาน หรือองค์กรมีการรับรู้และ

การปรับตัวก่อนจะช่วยสร้างความได้เปรียบจากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ และยังเพิ่มโอกาสที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทั้งบุคลากร และองค์กรให้มีความพร้อม และสามารถก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปณิต ทัด กาญจนะวิสิต, 2560) ประเทศไทยเองก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล โดยรัฐบาลได้ประกาศนโยบายประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0 ที่มุ่งขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนพื้นฐานของเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม” โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ถือเป็นอีกด้านที่สำคัญที่ต้องเร่งพัฒนาตามนโยบายนี้ เนื่องจากมนุษย์หรือคนนั้นถือเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า แต่การจะพัฒนาคนได้ก็ต้องอาศัยระบบการศึกษาของประเทศที่เป็นรากฐานของการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ยกระดับคุณภาพของมนุษย์ (กาญจนา เกรียงศรี, 2559) โดยการศึกษาที่จะช่วยผลักดันประเทศให้เจริญก้าวหน้าทันโลกได้ก็ต้องเป็นการศึกษา 4.0 ที่ไม่ใช่เพียงแค่การให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า คิดวิเคราะห์วิจารณ์เท่านั้น แต่การศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อสร้างผลงานที่เป็นผลผลิตหรือนวัตกรรมได้ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) สถานศึกษาจึงกลายเป็นแหล่งผลิตเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เปลี่ยนแปลงกลายเป็นประเทศไทย 4.0 ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ได้เองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมากนี้ จึงกลายเป็นความท้าทายใหม่ของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (อดิพร เกิดเรือง, 2560)

ความรู้ใหม่ ๆ มากมายนอกห้องเรียน ทำให้ผู้คนในยุคนี้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ยิ่งทำให้ผู้คนเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตแทบตลอดเวลาโลกดิจิทัลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้แวดวงทางการศึกษาหลายประเทศทั่วโลก ปรับตัวก้าวข้ามรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ถือว่าเป็นยุคของ “โลก คือ ห้องเรียน” ซึ่งกำลังจะแปรสภาพจากอดีตที่ห้องเรียนเป็นเพียงแค่ห้องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ที่มีครูทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนก็มีหน้าที่รับความรู้จากครูผู้สอน หากแต่รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ ผู้สอนต้องไม่เป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว หากแต่ผู้สอนต้องเรียนรู้พร้อมผู้เรียน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน แผนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน หรือนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันตามยุคสมัยสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงผกผัน (Disruption) อย่างรวดเร็ว ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ช่วยแนะนำ (Coaching) ออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project - Based Learning) ผสมผสานกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้ผู้สอนควรสอดแทรกทักษะด้านการปรับตัวอยู่ในสังคมได้โดยฉับพลันในเหตุการณ์ต่าง ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้มิได้มีอยู่ในเนื้อหาสาระวิชาหรือตำราเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นทักษะชีวิตส่วนตัวที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ด้วยนั่นเอง สถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องปรับองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการบริหารจัดการสถานศึกษาถือเป็นเรื่องที่จำเป็น เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนาระบบการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลง

และนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ “หากองค์กรไม่ปรับตัวก็จะถูกปิดตัว ผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าอยู่เฉย ๆ คือ ถอยหลัง เพราะโลกมันวิ่งไปข้างหน้าเร็ว หากท่านรู้ก่อนย่อมได้เปรียบกว่า โดยเฉพาะการประยุกต์นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา” เป็นโจทย์สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กร การเปลี่ยนผ่านย่อมต้องมาพร้อมกับการเตรียมพร้อม การจัดการทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล และการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่โลกยุคดิจิทัล จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารที่จะต้องหาวิธีเปลี่ยนผ่านให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด และสร้างวิสัยทัศน์ขององค์กรให้เติบโตไปพร้อมกับธรรมชาติขององค์กร (ปณณิธรรฐา มาเชค, 2565)

การศึกษาบนโลกดิจิทัล (Digital Education) คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานกันระหว่างการเรียนที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการประยุกต์ใช้เข้ากับเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปด้วยกัน โดยการเรียนการสอนนั้นจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิเคราะห์ ความคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดอย่างมีระบบ เป็นต้น ซึ่งข้อดีของการศึกษาบนโลกดิจิทัล (Digital Education) การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนั้นมีสภาพเปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนรู้ในยุคที่ผ่านมาอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก ผู้เรียนจึงสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ครั้งละเป็นจำนวนมากจากหลากหลายช่องทาง การเรียนรู้ถูกเปิดกว้างไม่จำกัดกรอบอีกต่อไป ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างอิสระตามความต้องการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นที่ไหน หรือเมื่อไหร่ก็ตาม การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นได้อย่างก้าวกระโดด ซึ่งทักษะที่จำเป็นกับผู้เรียนในยุคดิจิทัลนี้จึงไม่ใช่แค่ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือการอ่านออก เขียนได้อีกต่อไป แต่ต้องเป็นทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมทั้งต่อการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตของตนเอง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) รูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงต้องถูกปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองต่อสภาพบริบทของสังคม และความต้องการของผู้เรียนสร้างการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน จัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการกับการทำงานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้และต่อยอดออกมาเป็นผลงานใหม่ หรือนวัตกรรมได้ในอนาคต (มานะ สิ้นธวงษานนท์, 2562) สถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนการเตรียมความพร้อมและฝึกผู้สอนที่ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการของตนเองให้มีความมั่นใจและความพร้อมใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลตั้งแต่ต้น สามารถทำได้โดยอาศัยทีมงานที่มีความพร้อมและประสบการณ์การสอนในรูปแบบห้องเรียนดิจิทัล มาเป็นผู้ช่วยในช่วงแรกในการเปลี่ยนแปลงห้องเรียนสู่ดิจิทัลเอ็ดดูเคชั่น (Digital Education) นั้น นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ก็คือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสถานศึกษา (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561) การสร้างความเข้มแข็งของภาคีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ดังเช่น ครู ผู้ปกครอง สถาบัน ศาสนาและชุมชน ให้มีการประสานงานกันเพื่อให้เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการบริหารการศึกษา แต่การบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น สามารถที่จะดำเนินการได้หลายแนวทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความร่วมมือของบุคลากร สถานการณ์และช่วงเวลาล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ดังนั้น การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยอาศัยการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีคุณลักษณะภาวะผู้นำ สามารถบริหารเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับสถานศึกษาได้ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัย สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล คือ ครูผู้สอน โดยครูควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นผู้แนะนำที่ดีให้แก่ผู้เรียนทั้งในด้าน การจัดการเรียนการสอนที่นอกจากจะสอนเนื้อหาวิชาการ จากรูปแบบการใช้ตำราเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางทฤษฎีและวิชาการ ควรแนะนำ วิธีการเข้าถึงข้อมูลความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าด้วยตัวเองได้ตลอดเวลา เพื่อสามารถประยุกต์การจัดการเรียนการสอนตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเพิ่มขีดความสามารถในการแสวงหาข้อมูล

ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ครูควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นพลังในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น ครูในยุคปัจจุบันจึงไม่มีความจำเป็นต้องรู้ทุกอย่าง แต่ควรเป็นผู้แนะนำ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด และวิธีการสอนใหม่ เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ได้แต่ประเด็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครูกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการนั้นประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่าเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารการศึกษา และในยุคดิจิทัลมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการใช้ ICT/เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล (ละออง รักนา และคณะ, 2559) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปขยายองค์ความรู้ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารและการจัดการเรียนรู้ของครูรวมถึงนำไปใช้เป็นข้อมูลทางสถานศึกษาต้นสังกัดในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา

สภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง จำนวน 396 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง จำนวน 196 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 95% และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และพยากรณ์ตัวแปรตามจากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยมีวิธีวิจัย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง 2) ขั้นตอนการศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง และ 3) ขั้นตอนการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอรายละเอียดได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอน จำนวน 196 คน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงน้อยกว่า 31 ปี วุฒิการศึกษาจบปริญญาตรี และเป็นครูระดับปฏิบัติการ

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และเมื่อนำมาเรียงลำดับ พบว่า ด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วและด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร มีการปฏิบัติที่สูงสุด รองลงมา เป็นด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เมื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เป็นรายด้านจะมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ มาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลในการปฏิบัติงานโดยมีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน 2) ผู้บริหารนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติโดยการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้แก่ครูและบุคลากร และ 3) ผู้บริหารร่วมกับครูและบุคลากรในการกำหนดนโยบายดิจิทัลและข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลในการติดต่อประสานงาน เช่น ไลน์ เพชบุ๊ก อีเมล เป็นต้น 2) ผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสารระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนผ่านทางสื่อดิจิทัลต่าง ๆ และ 3) ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้กับผู้ปกครองและชุมชน

2.3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และสามารถต่อยอดผลงานเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา และ 3) ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างนวัตกรรมร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น

2.4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าถึงการศึกษผ่านการเรียนรู้การอบรมออนไลน์ 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้สื่อดิจิทัลในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และ 3) ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูใช้สื่อดิจิทัลในการพัฒนาการปฏิบัติงานจนเกิดเป็นนวัตกรรม

2.5 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสร้างแหล่งข้อมูลสารสนเทศผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Blog, Facebook, Google, Hangout และ E-Classroom 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและ

บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกิจวัตรในการพัฒนางานในสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารพัฒนาระบบ Big Data ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน

2.6 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสภวิทยเขตเมืองพัทลุง ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้โรงเรียนมีช่องสื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษา และ 3) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.7 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีจรรยาบรรณในการพัฒนานวัตกรรม โดยไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น 2) ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัลสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงเรียน และ 3) ผู้บริหารริเริ่มนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม จริยธรรมและกฎหมาย

3. ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำมาเรียงลำดับ พบว่า ด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ และเมื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาในสถานศึกษาสภวิทยเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เป็นรายด้านจะมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูจัดทำโครงสร้างรายวิชาแต่ละรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา 2) ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และ 3) ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้

3.2 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการจัดการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนและสอดคล้องโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ครูมีการตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ และ 3) ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ส่งให้หัวหน้างานบริหาร งานวิชาการตรวจสอบคุณภาพการนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ

3.3 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการเน้นสื่อที่ผู้เรียน และครูผู้สอนจัดทำสื่อที่อยู่รอบตัวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) ครูเล็งเห็นความสำคัญของการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้โดยนำมาใช้ในทุกครั้ง และ 3) ครูวิเคราะห์กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแผนที่กำหนดตามความต้องการการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ

3.4 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูสามารถอธิบายเนื้อหาในขณะทำการจัดการเรียนรู้เข้าใจบทเรียนอยู่เสมอ 2) ครูมีการใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยู่เสมอ และ 3) ครูมีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการสรุปบทเรียนให้กับผู้เรียนอยู่เสมอ

3.5 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงออกในชั่วโมงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูมีการใช้กิริยา วาจา สุภาพ อ่อนหวานกับผู้เรียนอยู่เสมอ และ 3) ครูสร้างข้อตกลง กติกา ในขณะที่เรียนรู้อย่างชัดเจน

3.6 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการพูดคุยกับนักเรียนแบบเป็นกันเองอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูมีการใช้ภาษาในการสื่อสารกับนักเรียนแบบเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ และ 3) ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในห้องเรียนกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.7 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัดอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูมีการวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริงอยู่เสมอ และ 3) ครูมีการออกแบบเครื่องมือ การวัดผล ประเมินผล โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 67.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัฐวุฒิ พงศ์สิริ กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กรนำพาสมาชิกอื่นในองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ ตัวอย่างของทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในยุคดิจิทัล ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (ญัฐวุฒิ พงศ์สิริ, 2560) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุขญา โกลวานิช ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ พบว่า ด้านการสื่อสารดิจิทัลมีการปฏิบัติที่สูงสุด รองลงมาเป็นด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านการรู้ดิจิทัล (สุขญา โกลวานิช, 2563) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดรุซสัน ลือบากะลูตติง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กระบี่ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมา คือ ความรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด (มุฮัมมัดรุซสัน ลือบากะลูตติ, 2565)

2. ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์ กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้เรียน “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้สอนเป็นผู้ควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้อย่างอัตโนมัติและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ (ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์, 2563) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปนัดดา พลแสน และคณะ พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (ปนัดดา พลแสน และคณะ, 2561) และสอดคล้องกับ ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์ และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้มีศูนย์ซ่อมบำรุงในกลุ่มเครือข่ายควรมีการจัดตั้งห้องสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมการใช้สื่อของนักเรียนและครู การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์, 2563)

3. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 67.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A. พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีสมรรถนะทางดิจิทัลด้านการถ่ายวิดีโอ และตัดต่อรูปภาพอยู่ในขั้นต้น ขณะที่สมรรถนะทางดิจิทัลด้านการใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ การเข้าเว็บไซต์ อพโหลดไฟล์ หรือประชุมออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีสมรรถนะทางดิจิทัลด้านการส่งอีเมล การดาวโหลดไฟล์ การส่งข้อความออนไลน์อยู่ในระดับสูง (Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A., 2021)

องค์ความรู้ใหม่

มีข้อค้น พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงระดับมาก คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ในขณะที่ระดับมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว และด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร ซึ่งข้อค้นพบนี้เป็นบริบทเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำดิจิทัลด้านการเป็น

ผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วเพราะจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.2) ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมกันในการสร้าง ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนยิ่ง ๆ ขึ้นไป และเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรจะต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ 1.3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูได้ และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีความพร้อมและความเข้าใจทางเทคโนโลยีดิจิทัล 2.2) ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม 2.3) ควรมีการนำเอาองค์ประกอบด้านการรู้ดิจิทัลและด้านการมีวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เกรียงชี. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน Education for Sustainable Development (ESD). วารสารสมาคมวิจัย, 21(2), 13-18.
- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต.
- ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ. (2560). ผู้นำในยุคดิจิทัล Economy. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2566 จาก <http://www.dharmniti.co.th/ผู้นำในยุค-digital-economy>
- ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์. (2563). การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวายสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปนัดดา พลแสน และคณะ. (2561). บทบาทส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 15(28), 172-183.
- ปิ่นทนต์ กาญจนะวสิต. (2560). โลกยุค 4.0. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2566 จาก [http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/m8455/8455 โลกยุค% 204.0.pdf](http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/m8455/8455%204.0.pdf)
- ปุ่นณัฐมา มาเชก. (2565). โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. HRD Journal, 13(1), 18-28.
- มานะ สินธุวงษานนท์. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21. วารสารนาคนุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(2), 118-128.
- มูฮำหมัดรุสสัน ลือบาเกลูติ. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมตรัง กระบี่. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ละออง รักนา และคณะ. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 7. สึกษา วารสารศึกษาศาสตร์, 3(2), 80-89.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ร่างยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.nsc.go.th/wpcontent/uploads/2018/08/draftstg20apr.pdf>
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชญา โกมลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อดิพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุค ดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 10(1), 173-183.
- Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A. (2021). Spearheading education during the COVID-19 rife: Administrators' level of digital competence and schools' readiness on distance learning. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 3(1), 19-26.
- Krejcie & Morgan. (1970). Approach in Quantitative Research. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 7(2), 112-125.